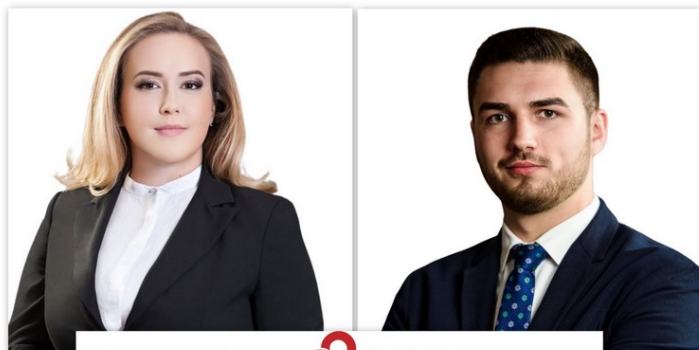

Delegarea atribuțiilor de conducere directorului general în cadrul societății pe acțiuni. Sancțiunea aplicabilă actelor juridice încheiate de consiliul de administrație ulterior delegării

POPESCU & ASOCIATII

Potrivit dispozițiilor Legii nr. 31/1990, societatea pe acțiuni poate fi administrată, fie în sistem unitar, fie în sistem dualist. În sistemul unitar, societatea pe acțiuni este condusă de către unul sau mai mulți administratori, în a doua ipoteză fiind format organul colectiv denumit consiliul de administrație.

În baza art. 143 din Legea nr. 31/1990, Consiliul de Administrație are posibilitatea de a delega conducerea societății unuia sau mai multor directori, numind pe unul dintre ei director general. În măsura în care situațiile financiare anuale ale societății fac obiectul unei obligații legale de auditare financiară, delegarea conducerii către director devine obligatorie.

Într-o altă situație, art. 143² alin. (4) din Legea nr. 31/1990 stipulează că puterea de reprezentare a societății în raporturile cu terții revine directorului general, consiliul de administrație păstrând doar atribuția de reprezentare a societății în raporturile cu directorii.

Una dintre controversele aparute în practică vizează, *pe de o parte*, în ce măsură consiliul de administrație, ale cărui atribuții au fost delegate unui director general, ar mai putea reprezenta societatea în raporturile cu terții, iar, *pe de alta parte*, dacă există și care este sancțiunea aplicabilă actelor juridice încheiate de consiliul de administrație în numele și pe seama societății în ipoteza în care există un director general caruia i-a fost delegată conducerea societății.

Cu privire la posibilitatea consiliului de administrație de a mai reprezenta societatea în raporturile cu terții, atunci când atribuțiile sale au fost delegate unui director general, textul de lege prezintă o aparență de claritate, în sensul în care consiliul de administrație ar păstra doar atribuția de reprezentare a societății în raporturile cu directorii. În consecință, societatea ar putea încheia acte juridice cu terții doar prin intermediul directorului general legal numit.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Totodata, în ceea ce privește existența unei sancțiuni și care ar fi o astfel de sancțiune pentru ipoteza în care consiliul de administrație încheie acte cu terții, deși nu ar mai deține puterea de reprezentare, trebuie stabilit în ce masura semnarea actului juridic de către consiliul de administrație ar putea echivala cu lipsa consimțământului, întrucât actul juridic a fost semnat de o persoană care nu deține puteri de reprezentare a societății.

Raportat la problemele juridice supuse analizei, printr-o decizie de speța, Tribunalului Bihor a hotărât ca, în masura în care exista un director general legal numit în cadrul unei societăți pe acțiuni, (i) consiliul de administrație nu mai poate reprezenta societatea, (ii) în masura în care acesta încheie un act juridic în numele și pe seama societății, instanța a calificat consimțământul ca fiind exprimat prin intermediul unui *falsus procurator*, și (iii) într-o atare situație ar putea fi incident un viciu de consimțământ.

În pronunțarea soluției amintite, Tribunalul Bihor a fost investit cu o cerere de chemare în judecată formulată de o persoană juridică, în calitate de acționar al societății pe acțiuni, prin care a solicitat anularea unui contract de vânzare încheiat de consiliul de administrație al societății, în numele acesteia, și un terț, având ca obiect vânzarea unui bun imobil aflat în patrimoniul societății.

Anterior vânzării, datorită faptului că situațiile financiare anuale ale societății S.D. erau supuse obligației legale de auditare, consiliul de administrație a decis delegarea conducerii societății vânzătoare către un director general, decizie care a fost înregistrată la Oficiul Registrului Comerțului.

Fața de încheierea contractului de vânzare de către consiliul de administrație, reclamantul a invocat lipsa consimțământului exprimat de către societate, drept cauza de nulitate absolută a contractului.

În aceste condiții, soluția instanței de judecată de respingere a nevalabilității contractului de vânzare-cumpărare pe motiv că sancțiunea intervenită nu este nulitate absolută este discutabilă, în contextul în care Legea nr. 31/1990 nu prevede o sancțiune expresă pentru actul juridic încheiat de consiliul de administrație fără a avea puterea de a reprezenta societatea.

Legea societăților conferă o serie de atribuții directorilor instituți în cadrul sistemului unitar. Pe lângă îndatoririle relative la asigurarea îndeplinirii obiectului de activitate al societății, art. 143² alin. (4) LS prevede clar că prerogativa reprezentării societății în raporturile cu terții în cazul unei astfel de delegări revine în exclusivitate directorilor generali aleși de consiliul de administrație, acestuia din urmă rămânându-i doar atribuțiile de reprezentare a societății în raporturile cu directorii.

În masura în care o persoană terță față de consiliul de administrație este numită în funcția de director general, doctrina califică această persoană drept administrator delegat (executiv), iar restul membrilor consiliului de administrație sunt calificați drept administratori neexecutivi. Această delimitare survine ca urmare a faptului că toate atribuțiile relative la puterea executivă din cadrul unei societăți pe acțiuni sunt transferate în integralitate directorului general, consiliului de administrație delegat transferând conducerea societății către acesta.

Opiniile unor profesioniști care ocupa poziții de top în departamentele juridice ale unor companii importante, pe platforma www.in-houselegal.ro. Urmărește temele dezvoltate de avocați sau membri ai comunității *In-houseLegal* și propune subiecte.

Prin urmare, cel puțin la o prima aparență, doar directorul general poate încheia contracte în numele societății pe acțiuni, prevederile legale conferind în mod exclusiv aceasta prerogativă. Pe cale de consecință, directorul general devine reprezentantul legal al societății pe acțiuni, înlocuindu-l în această poziție pe președintele consiliului de administrație.

În acest sens, și Tribunalul Bihor a reținut în hotărârea analizată ca nu este posibilă preluarea atribuțiilor de reprezentare de către consiliul de administrație, deoarece, „în măsura în care ar fi posibilă o partajare ulterioară a atribuțiilor de reprezentare între consiliul de administrație și director, reglementarea respectivă (n.n. art. 143 din Legea nr. 31/1990) ar fi inutilă”.

În continuare, se pune problema sancțiunii incidente în cazul în care consiliul de administrație încheie un act juridic pe seama și în numele societății cu un terț, ulterior delegării atribuțiilor privind conducerea societății către un director general.

Cu privire la situația juridică a administratorilor/directorilor, raporturile dintre aceștia și societate au la baza mandatul, ei având prerogativa de a reprezenta societatea care i-a desemnat în raporturile cu terții. Cu toate acestea, în situația particulară a consiliului de administrație al unei societăți pe acțiuni care și-a delegat atribuțiile în favoarea unui director general, aceștia nu mai sunt mandatarii ai societății, „întrucât ei nu doar ca nu intra în relații juridice cu terții, dar atribuțiile lor sunt limitate la controlul și supravegherea administratorilor executivi”²

Prin urmare, consiliul de administrație nu mai putea exprima voința socială a acesteia, art. 143² LS investind directorul general cu prerogativa de a reprezenta societatea în raporturile cu terții.

Într-o atare ipoteză, în măsura în care consiliul de administrație a încheiat un contract de vânzare privind bunurile societății, în mod evident contractul a fost încheiat fără voința socială concordantă, deoarece nu a fost încheiat de către persoana care deținea atribuții în acest sens.

Față de această situație de fapt, Tribunalul Bihor a reținut în hotărârea analizată ca la încheierea Contractului de vânzare nu ar fi incidentă lipsa totală a consimțământului valabil exprimat de către S.D., deoarece consimțământul a fost materializat într-un act juridic, aspect care ar face imposibilă reținerea lipsei consimțământului. În continuare, instanța a stabilit că ar putea fi incident un viciu de consimțământ, dar fără să îl identifice.

Raportat la problemele ridicate de către instanța de judecată în pronunțarea hotărârii analizate, aceasta a tratat o serie de aspecte, respectiv: (i) când poate fi reținută lipsa totală a consimțământului și (ii) sancțiunea aplicabilă în ipoteza în care actul juridic a fost încheiat de către un *falsus procurator*.

Intra pe platforma Dispute.Resolution.Center

[Cât costa un arbitraj comercial. Taxe, cheltuieli administrative, volum de munca și onorarii platite avocați](#)
[INTERVIU | Media tarifelor orare pentru firmele românești se situează între 100 și 250 de euro/ora. Avocați renumiți în domeniu pot ajunge să perceapă și o rată de 1.000 euro/ora](#)

În primul rând, cu privire la posibilitatea existenței unui viciu de consimțământ reținută de către Tribunal, practica judiciară a reținut lipsa totală a consimțământului și în situațiile în care actul juridic a fost materializat, sens în care menționăm următoarele exemple: (i) în ipoteza în care actul juridic civil a fost semnat de către o parte contractantă care, suferind de afecțiuni psihice grave (schizofrenie), nu a avut capacitatea psihică de apreciere a conținutului și a consecințelor care rezultă din semnarea actelor³, sau (ii) în ipoteza în care un act juridic a fost încheiat de către o unitate administrativ-teritorială prin prisma unui secretar din cadrul Primăriei și nu prin prisma reprezentantului legal al acesteia, respectiv Primarul⁴.

Prin urmare, existența unui consimțământ (viciat sau nu) nu poate fi dovedită doar prin materializarea actului juridic față de care este exprimat. De altfel, chiar dacă Tribunalul Bihor afirmă că ar putea fi incident un viciu de consimțământ, instanța nu îl identifică, din cauza imposibilității de a încadra situația prezentată anterior pe una dintre ipotezele prevăzute la art. 1206 C.civ., respectiv: eroare, dol, violența sau leziune. Astfel, excluderea lipsei totale a consimțământului de către Tribunalul Bihor justificată de existența actului juridic sub forma de *instrumentum* este fundamental eronată.

Mai mult, consimțământul reprezintă manifestarea de voință a unei persoane în sensul de a încheia un act juridic. În cadrul persoanelor juridice, Codul civil prevede la art. 209 faptul că acestea își exercită drepturile și își îndeplinesc obligațiile prin organele lor de administrare, de la data constituirii lor.

Cu alte cuvinte, voința persoanei juridice poate fi exteriorizată în raporturile cu terții doar de către persoanele din structura funcțională a acesteia, împuternicite cu atribuții de decizie și de execuție. În ipoteza persoanelor juridice de tip asociativ, organele deliberative și, după caz, organele de control și supraveghere, nu pot exprima voința persoanei juridice în cadrul careia operează, acestea având rolul doar de a stabili liniile directoare și strategice ale activității societății, precum și de a exercita controlul, direct sau indirect, și supravegherea față de activitatea „executivilor”⁵.

În consecință, contractul dintre consiliul de administrație și terț a fost încheiat cu lipsa desăvârșită a consimțământului, nefiind nici măcar în prezența unui viciu de consimțământ, respectiv: eroare, dol, violența sau leziune.

În al doilea rând, cu privire la sancțiunea incidentă într-o atare situație, ipoteza lui *falsus procurator* indicată de către Tribunalul Bihor ar conduce la ideea că actul juridic contestat a fost încheiat în condițiile art. 1309 C.civ., respectiv cu lipsa sau depășirea puterii de reprezentare.

În această ipoteză, chiar dacă nu este menționat în hotărârea jurisprudențială analizată, sancțiunea care intervine este ineficacitatea actului juridic în raport de societate, acesta nefiind încheiat de reprezentantul legal investit al societății. Pe cale de consecință, în măsura în care directorul general nu a ratificat actul juridic de vânzare în condițiile art. 1311 C.civ., actul juridic nu produce efecte între reprezentat și tert.

Cu toate acestea, există și opinia potrivit căreia actul juridic încheiat în lipsa sau cu depășirea puterii de a reprezenta societatea trebuie să fie sancționat cu nulitatea absolută incidentă pentru lipsa desăvârșită a

consimțământului, condiție esențială de validitate a actului juridic.

Citește și

[→ Pandemia a adus pentru Popescu & Asociații o dublare a business-ului atât din punct de vedere al numărului de solicitări, al clienților noi, cât și în ceea ce privește complexitatea mandatelor primite. Și numărul de avocați s-a dublat anul trecut, comparativ cu 2019 | Octavian Popescu \(Managing Partner\) explica cum a reușit aceasta performanța și de ce a fost 2021 „unul dintre cei mai plini ani de până acum”. Creștere așteptată pe toate palierele și în 2022](#)

[→ LadyLawyer.ro: Doamnele au roluri principale și instrumentează proiecte majore la Popescu & Asociații, firma în care membrele echipei au un profil profesional bine conturat | Portofoliul de clienți și rezonanța dosarelor, mizele implicate și rezultatele obținute sunt avantaje extraordinare, spun partenerii firmei](#)

[→ Cum lucrează echipa Popescu & Asociații în proiectele de M&A, ce mandate are pe masa acum și care au fost tranzacțiile reprezentative în care a asistat clienții anul trecut. Deși apetitul pentru fuziuni și achiziții ar putea fi limitat de mai mulți factori în 2022, România va continua să atragă investiții, spun avocații firmei](#)

Această soluție este inspirată din jurisprudența franceză, unde se considera că actul îndeplinit în afara prerogativelor conferite de mandant este lovit de nulitate absolută pe motivul absenței consimțământului mandantului⁶.

Mai mult decât atât, nu poate fi ignorat faptul că izvorul mandatului acordat organelor de conducere ale societăților este și Legea nr. 31/1990, nu doar Codul civil. Astfel, menționez că Legea nr. 31/1990 cuprinde dispoziții care ocrotesc un interes general în sensul prevăzut de art. 1247 alin. (1) C.civ., sancțiunea încălcării lor fiind nulitatea absolută.

Cu titlu de exemplu, art. 132 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 prevede faptul că motivele de nulitate absolută a hotărârilor AGA pot fi invocate de orice persoană, acțiunea fiind imprescriptibilă. Din aceste prevederi reiese faptul că legiuitorul a înțeles să includă în Legea nr. 31/1990 norme juridice a căror încălcare este sancționată cu nulitatea absolută, în caz contrar prevederile art. 132 alin. (3) din Legea nr. 31/1990 devenind inaplicabile⁷.

În atare condiții, poate fi considerat că și dispozițiile cuprinse în art. 143² din Legea nr. 31/1990 ocrotesc un interes general, deoarece stabilesc cine poate exterioriza în mod valabil voința socială în raporturile cu terți și în justiție. Mai mult, consiliul de administrație al societății pe acțiuni are nu doar facultatea, ci chiar obligativitatea de a numi un director general care să reprezinte societatea, în cazul în care situațiile financiare anuale fac obiectul unei obligații legale de auditare.

Or, având în vedere specificul societăților pe acțiuni, care sunt caracterizate de o activitate intensă ce presupune efectuarea a numeroase acte juridice cu privire la bunuri din circuitul civil, opinăm că interesul edictat de normele

juridice relative la persoana care o reprezinta în raporturile cu terții este unul general, nu particular.

Într-o alta decizie jurisprudențială⁸, Curtea de Apel Oradea a constatat faptul ca nu a existat un consimțământ valabil exprimat în situația în care organul executiv a semnat un contract individual de munca în numele societății în timp ce era investit în aceasta funcție, din pricina faptului ca a fost anulata Hotărârea AGA de numire, chiar daca a fost anulata ulterior încheierii contractului.

Cu alte cuvinte, chiar și în ipoteza în care organul executiv era numit și înregistrat la Oficiul Registrului Comerțului în mod legal (cel puțin din punct de vedere formal), beneficiind de o aparență reală cu privire la calitatea sa de reprezentant legal al societății, tot s-a considerat ca societatea nu și-a exprimat consimțământul la încheierea unui contract prin prisma acestei persoane, în condițiile în care actul de numire a fost anulat cu efect retroactiv ulterior semnării contractului.

În concluzie, chiar și în măsura în care consiliul de administrație decide în mod voluntar delegarea atribuțiilor sale executive către unul sau mai mulți directori, iar, cu atât mai mult în măsura în care aceasta delegare este impusă de lege, atribuțiile directorului general/directorilor nu mai pot fi îndeplinite de către consiliul de administrație delegant. Pe cale de consecință, reprezentativitatea societății în raporturile cu terții va fi asigurată doar de către directorii astfel investiți, aceștia fiind singurii care au prerogativa de a exprima un consimțământ valabil în numele societății pe care o reprezintă.

Pentru situațiile în care un alt organ de administrare înțelege să încheie acte juridice civile cu terți, în numele societății pe acțiuni, considerăm ca ar fi oportuna inserarea unei sancțiuni aplicabile actului juridic astfel încheiat în Legea nr. 31/1990, având în vedere atât importanța activității acestui tip de societăți, cât și necesitatea de eliminare a posibilității ca instanțele de judecată să emita decizii contradictorii în viitor. În economia normelor juridice din prezent, opinăm ca sancțiunea aplicabilă unor astfel de acte juridice este nulitatea absolută pentru lipsa totală a consimțământului valabil exprimat.

1. St.D. Carpenaru, Gh. Piperea, S. David, *Legea societăților. Comentariu pe articole, ed. a 5-a – revizuită și adăugată* -, Ed. C.H. Beck, București, 2014, p. 464.

2. *Idem*, p. 466.

3. Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția a II-a Civilă, Decizia nr. 2472/2014 pronunțată la data de 27.06.2014.

4. Judecătoria Drobeta Turnu-Severin, Sentința civilă nr. 3813/2013 pronunțată la data de 17.10.2013.

5. Fl. A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, *Noul Cod Civil – Comentariu pe articole*, Ed. C.H. Beck, București, 2012, comentariu la art. 209.

6. Colectiv Afrasinei Madalina, *Noul Cod Civil comentat, ed. Hamangiu*, București, 2013, comentariu la art. 1310.

7. Pentru mai multe detalii, a se vedea S. Bodu, *Legea societăților comentată și adnotată*, Ed. C.A. Rosetti, București, 2016, comentariu la art. 132.

8. Curtea de Apel Oradea, Secția a II-a Civilă, de Contencios administrativ și fiscal, Decizia nr. 47/C/2013-A pronunțată la data de 26.06.2013.